

cej redni obisk, a hujškači so bili na defu in ljudstvo je začelo govoriti, da bo v nedeljo revolucija proti petrazrednici. In res! Po maši dne 17. oktobra stopi na oklicni kamen pri cerkvi najhujški hujškači in kriči: Protestiramo proti razširjenju šole, učiteljstvo itak nič ne dela, plače pa vleče vsak več kot sto kron na dan, mi jih pa moramo plačevati!

V tem stopi slučajno voditelj pred šolo in cela rama, več kot sto ljudi s hujškačem na čelu se navali proti njemu. Hujškač stopi predenj in kriči: »Zdaj vas vprašamo, kdo je dovolil petrazrednico? Mi je nečemo in je ne bomo imeli. Vmes so kričali drugi in govorili: »Vi ste naši blapci, naše sluge, mi vas plačujemo in delati morate, kakor mi hočemo. Samo postopate. Šola je naša, mi smo Avstrijci, nočemo Srbijancev, če ste Srbijanci, pa pojte! Če ne, zapremo šolo!« Vseh drugih psovč je bilo preveč, da bi jih bilo mogoče navesti.

Ta napad na voditelja je bil naznanjen okrajškemu svetu. Čez štiri tedne dobi šolsko vodstvo v odgovor obvestilo, da se razpiše na pri- tožbo kmetov proti petrazrednici obravnava za zidanje novega šolskega poslopja, češ, da oni zahtevajo, naj se izvrši razširjenje šole tedaj, ko bo pet šolskih sob na razpolago. Ta obravnava je bila razpisana za soboto 20. novembra t. l. Prejšnjo nedeljo po maši pa stopi že prej navedeni hujškač zopet na oklicni kamen in pozove: »Kmetje, v soboto ob 1. uri vsi v šolo!«

Med tednom so se ponovno čule grožnje, vsled česar je voditelj poročal šolski oblasti, da bi bila pri obravnavi morda potrebna asistena.

Nestrpno je čakalo učiteljstvo sobote, v nadi, da dobi s posredovanjem oblasti zadoščenje za prestano zasmeševanje in zbadanje.

V soboto dospo član okrajnega šolskega sveta. V šolski sobi se tare par sto ljudi, mnogi izmed njih s palicami. Šolski voditelj hoče pisati zapisnik. Med obravnavo nastane med množico zopet krik, da učiteljstvo nič ne dela, da sam postaja itd. Voditelja, ki ugovarja, nažene množica s palicami iz sobe češ: »Šola je naša, tebe ne maramo«. K učitelju, ki je stala pred stanovanjem, reče neki kmet mimogrede: »Praviš, da vas bodo pretepli in naznali ter šolo zaprli«. Razprava se radi hrupa in krika ni izvršila in zastopnik oblasti je razočaran odšel, rekoč, da bi sploh ne bil prišel, če bi vedel o poročilu voditeljevem glede prvega nastopa. Preden so se kmetje razšli, so se dogovorili, da bodo pošiljali otroke v šolo tako, kot so jih v trirazrednico, in da je vsak, kdor dela drugače, izdajca. V šolskem poslopiju pa je ostal še oni dvakrat navedeni hujškač s tremi osebami, vdri ž njimi v I. razred, kjer je bil popoldanski pouk, z besedami: »Zdaj bomo vedeli, kako se v šoli učijo. Otroka, ki je stal za kazen zunaj, je poslal v klopi, kričal, da je šola naša, in na drugi poziv učiteljice, naj zapusti sobo z besedo »Hudič!« odšel.

V soboto je odšel šolski voditelj k višjemu šolskemu svetu poročati in prositi za premeščanje.

V ponedeljek 23. novembra je bilo prav malo otrok v šoli in vsi so prišli eno uro prepozno. Bilo je pač kratko pred viharjem!

Zvečer okoli devete je bila voditeljeva gospa s štirimi nedoletnimi otročički že pri počitku. Moža še ni bilo domov. Tudi učiteljci, ki stanujeta v istem poslopiju, sta počivali. Kar nastane silen žvenket šip. Hipoma so bila razbita v voditeljevi sobi vsa okna, kmetje so vdrl v šolo s koli ali drugim orodjem, kar bo dognala preiskava. Gospa in otroci zakričeli. Takoj nato so začeli padati strel v voditeljevo spalnico in v kuhinjo obeh učiteljic, v kateri sta se navadno v tem času mudili. Merilo se je tudi v spalnico, kar kažejo znaki po zidu. Obe sobi sta polni dima in svinčenj drobci leže po tleh. Mati zbežana išče otroke v postelje, da ne bi jih kaj zadelo, učiteljci se razburjeni oblačita med streljanjem in hitita pomagat materi prenašati otroke v zadaj ležeči prostor.

Po vasi so ljudje še bdeli, čuli strele in žvenketanje oken, a nikogar ni bilo na spregled. Le dva moža sta se zavzela za napadene ženske! Eden je čul v hiši vso noč, drugi pazil, če se napadalec vrnejo. Drugo jutro sta učiteljci službeno mesto, telesno k sreči nepoškodovani, a s kakimi živci, to veste sami najbolje. Odhod sta brzojavno naznanili šolski oblasti. Za slovo so se jima ljudje porogljivo muzali, češ, pa je gredo Srbijanci.

Eden izmed dveh mož, ki sta stražila ženske, je žalosten rekel: Sram me je, da se je dogodil na Dolini tak škandal.

Mi pa pravimo: Žal nam je žrtev, kajti pravih krivcev, očetov zločinca, ne bo dosegel prst pravice!

Še živi duh Suštorščev v Sloveniji!

Nastaja vprašanje, kdo je odgovoren za ta dejanja? Glavni krivci ostanejo vedno skriti! V prvi vrsti so teh dejanj krivi brezvestni protidržavni hujškači, ki so ljudstvo nahujškali; v drugi vrsti je pa temu kriva še v večji meri državna oblast, ki je bila opozorjena na to gibanje in ni pravočasno ukrenila vsega, da se tako gibanje v kralj zatre. To dejanje je kulturni škandal in sramota za Slovenijo in je hkrati kulturni škandal v državi.

Kakor čujemo, okrajni glavar niti ni hotel sprejeti učiteljstva, ki mu je prišlo poročati o dogodku. Gospoda glavarja opozarjamo, da je učitel-

stvo po členu 33. zakona o nar. šolah z dne 23. julija 1919 državno uradništvo in ga je primoran ščititi.

Za vsa ta dejanja, ki so očito žalila tudi decorum učiteljskega stanu, je o prvi vrsti odgovoren okrajni glavar in bo učiteljska organizacija storila vse korake, da dobi zadoščenje za ta zločinški čin, ki se je dogodil nad članu učiteljskega stanu.

Približno, da se taki slučaj ponavljajo in okrajni glavarji še niti v enem slučaju niso nastopili v obrambo učiteljstva.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedeno knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema za ne naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne v Ljubljani“, Frančiškanska ulica št. 6.

Fr. Rojec: Tónčkove sanje na Miklavžev večer. Mladinska igra s petjem v 3 dejanjih. Vpodbila J. Erbežnik in Fr. Rojec. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Knjiga ima 128 str., 10 podob, dodatek z glasbenimi točkami in stane lično vezana 20 K. Kakor se lahko vsak sam prepriča po dobrohotnem pregledu knjige, se je založništvo jako potrudilo, da je preskrbelo knjigi kar mogoče lepo opremo. Tisk in posnetek risb sta za sedanje čase vzorna. Knjigi pa se je vkljub velikim stroškom odmerila tako nizka cena, da bodo mogli tudi manj imoviti ljudski sloji z njo razveseliti svoje otroke, ki jim je v prvi vrsti namenjena. Knjiga vsebuje izvirno Miklavževo povest v verzih in v dramatski obliki. Ta posebnost daje knjigi višjo vrednost, ker se more zdaj Miklavževa povest pokazati tudi z odra slovenski mladini in njenim ljubiteljem. Igra je že preizkušena po uprizoritvi ter vsestransko odobrena po priznanjih večakih. Primerna je ševeda le za večja mesina gledališča, a kod čtivo dobro došla našim malčkom v mostnih palačah in vaških kočah. Saj se nam iz nje med mnogimi mišnimi prizori iz slovenskega življenja prikazuje pravi in cel sklovenski sv. Miklavž. Miklavžev god je najzanimivejši in najveselejši praznik za mladino; napravila pa tudi staršem in mladim ljubom obilo radosti. Sv. Miklavž je med Slovenci in sploh med Slovani jako čislán svetnik. To izpričujeja imeni zadnjega ruskega carja in zadnjega črnogorskega kralja. Tudi premnogo slovenskih Miklavžev ter hrvatskih in srbskih Nikolajev nam daje dokaz o priljubljenosti tega dobrotljivega svetnika med Jugoslovani. Živa potreba je torej poklicala to knjigo v življenje; ker do sedaj take še nismo imeli, je upati, da bo odselej dobro služila svojemu namenu v vseh ozirih, dokler ne bo dobila boljše naslednice. — Pričujoča knjiga je prva slovenska igra s podobami. Slovenska mladina naj uvažuje dejstvo, da se je ravno zanjo priredil ta izredni Miklavžev dar v teh težkih časih s tisto požrtvovalno skrbnostjo in s tisto mladostno vneto, ki jo občutijo vsi blagi roditelji ter njih dobri otroci o priliki Miklavževega godu. Vsak narodni in mladinski praznik pa najsjajneje je proslavljeno z gledališko predstavo. Zdaj imamo primerno igro tudi za prelepi Miklavžev večer v tej novi mladinski knjigi. Deset skrbno izbranih in izgotovljenih podob izrazito dopolnjuje in pojasnjuje tehnični in duševni del igre. Naslovno podobo in tri vinjete, ki kažejo ob pričetkih dejanj oder in prvi nastop oseb v dotičnem dejanju, je narisal avtor igre sam, a drugih šest slik je izvršil znani mladinski risar Erbežnik. To je cela igra v 3 dejanjih. Ona, ki je izšla leta 1916, v »Zvončku«, je okrajšana v dve dejanji in je najlepše 2. dejanje izpuščeno. Tudi drugače je igra močno predelana in popravljena. — Ta nova mladinska knjiga bo brezdvomno jako lep in primeren književni dar slovenski mladini za Miklavžev god in Božič. Zaradi tega knjigo toplo priporočamo.

Prisedil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani. Cena 5 K. Dobe se v Učiteljski knjigarni.

Izšla so: „Narodne himne in domorodne pesmi za mladino“.

Priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani. Cena 5 K. Dobe se v Učiteljski knjigarni.

Žalujemo rodbini Hren-Pavlič.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj.

Last in založba UJU. — poverjenišva Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

žo in Mici Fabjanova - Adlešič. — Po 40 K: Šolsko vodstvo — Spitalič pri Motniku. Poslali sta à 20 K: Pavla Pistotnik - Bergantova ter Mira Malenskovna. — Po 20 K: Mahorčič Božo — St. Vid p. Voljnik; Eržen — Podgorje pri Sevnici. — Po 10 K: Pavla Belčeva — Borovnica ter Mira Maurinova — Koč. Reka. — Današnji izkaz 725 K. Prej izkazanih 27.498 K. Skupaj 28.223 K.

Ivan Petrič, Ljubljana, VII, Gasilska cesta 172.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in založba UJU. — poverjenišva Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Zahvala.

Vsem, ki so pokojni učiteljici in mamici MARI HREN roj. PAVLIČ izkazali zadnjo čast, osobito g. okr. šol. nadzorniku Hinko Schell-u, ki se je od nje poslovil v ganljivem govoru, izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

Žalujemo rodbini Hren-Pavlič.

Izšla so: „Narodne himne in domorodne pesmi za mladino“.

Priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani. Cena 5 K. Dobe se v Učiteljski knjigarni.

Žalujemo rodbini Hren-Pavlič.

Kontrolne knjižice za obrtne nadaljevalne in gimnazialne šole se dobe v Učiteljski tiskarni komad po 3 K.

RISANKE iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovjtkom à K 4.— razprodaja Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Pri večjem naročilu popust!

„Efesin“ črnilni ekstrakt tovarna FRANC SCHÜLLER, Amstetten pravkar dospel. — Cena za 1 kg za 40 litrov Ia črnila 308 kron — franko. Predvojna kakovost. Rudolf Cotič, Vrhnika.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dedščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18.—

Otroški oder Drugi predelani nalis. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtev in ljudskih šol. Broš. K 16.—

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas. Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14.—

Od 1. decembra t. l. vse knjige za 20% ceneje. Za Miklavža in Božič!!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča Učiteljska knjigarna v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta, in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I, II, III, IV, V, VI. zvezek po	K 12.—
Andrej Rapčič: . . . . . I, II, III, V, VI. zvezek po	12.—
Mišjakov Julče: . . . . . I, II, III, IV, V, VI. zvezek po	12.—
Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino, I in II. zvezek po	12.—
Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino, I in II. zvezek po	12.—
Babica pripoveduje. Spis za mladino po	12.—
Marko Šenjanin: Slovenski Robinzon	15.—

Nadalje:

Rab. Tagore: Povestice	12.—
Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi	30.—
Cvetko Golar: Prelepa vasiljica	12.—
Bob za mladi zob (pesmice)	12.—
Dr. Ivan Lah: Dore	10.—
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice)	3.—

Razen tega vse šolske potreščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po K 5.—, 6.—, 8.40. 9.—, 25.—, 30.—.

V zalogi je tudi nadalje:

Ročni zapisnik, obsega koledar, plače stalnega učiteljstva, na ljudskih in meščanskih šolah, draginjske doklade, službena doba, upokojitev, šolstvo v Sloveniji, kolkovno letstvo, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12.—, za 150 učencev K 14.—.

Šolski list. 1. številka I, II. in III. stopnje je pošla, II. stopnja 3. številka je izšla pravkar, stane 14 kron. K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12kron.